ZGORNJE GORENJSKE

Društvo za cerebralno paralizo

Datum: 6. april 2017

POROČILO O ENODNEVNI EKSKURZIJI NA GORIČKO Z VELIKONOČNIM ZAJTRKOM

Goríčko je gričevnata pokrajina v severovzhodni Sloveniji, ob tromeji z Avstrijo in Madžarsko. György Zakál Nemesnépi kalvinistni duhovnik in pisatelj v Őrségu je 1818 tako napisal v svoji monografiji Goričko, kot Vandalski bregi (Vandalski brejgi, Vandal Hegyek). Nekoč tukaj sta bili dve zgodovinski pokrajini Slovenska okroglina (Tótság) in Slovenska rajina (Vendvidék). Od srednjega veka so znanstvena in latinska dela tako imenovala Slovence na Ogrskem kot Vandali, ker v Vandalih so mislili potomce Slovencev. Goričko leži na skrajnem severovzhodnem delu Slovenije med Muro in Rabo. Po koncu prve svetovne vojne je severni del Goričkega ostal v okviru Madžarske. Goričko je dobilo ime po goricah in hribčkih, najvišji hrib pa se tu dviguje do 418 metrov nadmorske višine. Ozemlje Goričkega obsega naslednje občine: Cankova, Dobrovnik, Grad, Hodoš, Kobilje, Kuzma, Gornji Petrovci, Moravske Toplice, Puconci, Rogašovci in Šalovci. Podnebje na Goričkem je sorazmerno suho, letno pade okoli 850 l/m² padavin, kar je najmanj na Slovenskem. Prst je kisla in slabo rodovitna, zato so razmere za poljedelstvo neugodne, več možnosti je za razvoj živinoreje in sadjarstva. Kmetijske posesti so majhne in razdrobljene. Vse to in pa prometna odmaknjenost vplivata na redkejšo poselitev. Goričko je brez večjega središčnega naselja.

Zima se počasi poslavlja. Na plan prihajajo zvončki, trobentice, vijolice. Pust je svojo nalogo dobro opravil. Pregnal je zimo. In sonce, četudi mu včasih oblaki malo ponagajajo, vztrajno pomaga pomladnemu cvetju, da zasije v svoji lepoti. Pust in Velika noč imata nekaj skupnega. Pust je praznik veselja in norčij, Velika noč pa praznik veselja in upanja. Skupno jima je to, da sta premakljiva praznika. Pustni čas se določa glede na Veliko noč in datumi se iz leta v leto spreminjajo. Izračunavajo se glede na lunine mene. Velika noč simbolizira največji krščanski praznik. Kristjani praznujejo Jezusovo vstajenje od mrtvih. Prav zaradi svoje simbolike pa je zanimiv tudi za ateiste, zato ga nemalokrat praznujejo tudi tisti, ki ne hodijo v cerkev. Le kdo ne pozna velikonočnega zajčka, ki na vrtu skriva darila za otroke? Simbolika zajčka menda ni povsem razjasnjena. Obstaja zgodba o revni materi, ki je svojim otrokom na vrtu zakopala pirhe in jim razglasila, da jih na vrtu čaka presenečenje. Mali nadebudneži so stekli na vrt in zagledali zajčka, ki se je povsem po naključju znašel tam. Razveselili so se ga in mislili, da je on tisto presenečenje, s katerim jih je mama razveselila. Spet druga teorija je ta, da zajček zaradi velikega števila potomcev, predstavlja simbol plodnosti in novega življenja. Za kristjane se Velikonočni čas začne s Cvetno nedeljo, to je zadnja nedelja pred Veliko nočjo. Takrat verniki v cerkvah blagoslavljajo oljčne vejice ali butare, v katere povežejo pomladno rastlinje. To jih čez leto varuje pred udarom strele, odganja bolezen in povečuje plodnost. Tudi če ne praznujete Velike noči je vedno fino izvedeti kaj novega, na primer, kaj simbolizirajo določene stvari in zakaj se ljudje držijo določenih navad.

Velikonočni zvonovi:
V veliki večini evropskih držav cerkveni zvonovi v katoliških cerkvah nehajo zvoniti na veliki četrtek pred Veliko nočjo. Včasih so ljudje rekli, da gredo zvonovi v Rim. Zvonovi nato utihnejo vse do velike sobote v znak spomina na Jezusovo trpljenje in smrt. V soboto zjutraj začnejo spet zvoniti in s tem oznanjajo Jezusovo vstajenje.
Velikonočni post:
veliki petek je najstrožji postni dan in marsikje so se postili še na veliko soboto. Danes večina katoličanov na veliki petek zgolj ne je mesa (mesni post).
Velikonočna nedelja:
je zelo družinski dan ali dan praznične zbranosti, saj se na enem mestu ob velikonočni jedači in pijači zberejo prav vsi člani družine.
Kakšna je simbolika velikonočnih jedi:
pirhi simbolizirajo kaplje Kristusove krvi, hren predstavlja žeblje, s katerimi je bil Jezus pribit, šunka Kristusovo telo, potica pa je simbol trnjeve Kristusove krone.
Cvetna nedelja in butare:
cvetna nedelja je prvi dan tedna pred Veliko nočjo, ko verniki v cerkvah blagoslavljajo v šope ali butare povezano spomladansko zelenje, kar je razširjeno po vsej Evropi že od 9. stoletja. Praznik predstavlja spomin na palmove veje, ki so jih ljudje lomili in postlali kot preprogo pred Jezusom Kristusom; ta je prišel v Jeruzalem in tam doživel navdušen sprejem. Verjetno pa je obredje povezano tudi z zelo staro šego, ko so ljudje zbirali 'sveto' rastlinje, ki naj bi varovalo pred strelo in drugimi ujmami, pospeševalo pa tudi rast, plodnost in odganjalo zle sile ter bolezen.
Bela nedelja:
bela nedelja je prva nedelja po Veliki noči. V krščanstvu je znana tudi pod imenom nedelja božjega usmiljenja. Ime izvira iz starokrščanskih časov, ko so novokrščenci ves teden po Veliki noči prihajali v cerkev v belih oblačilih. Bela oblačila, znamenje čistosti, so izpričana od 4. stoletja, poseben pomen so dobila v 17. stoletju, ko so jezuiti na nedeljo po Veliki noči uvedli skupinsko prvo obhajilo. Na belo nedeljo verniki ponovijo velikonočni jedilnik.
Mačice:
mačice, posebej v Angliji in Rusiji, imajo za Veliko noč svoj pomen, ljudje se z vejicami mačic dotikajo ramen drugih ljudi in jim s tem želijo srečo.
Zajci:
zajci naj bi spominjali na pomlad in novo življenje. Zajci so tudi bili priljubljene živali boginje Eastre.
Jajca in piščanci:
so simbol pomladi in Velike noči. Naznanjajo novo življenje oziroma rodovitnost.
Veje palm in oljk:
predstavljajo simbole miru.
Kruh:
kos nekvašenega kruha se jé v znak spomina na Jezusovo žrtev.
Vino:
rdeče vino se pije v znak spomina na Jezusovo kri, ki naj bi bila prelita za vse ljudi.

V soboto 1. aprila 2017 smo se člani društva SONČEK Zgornje Gorenjske v zgodnjih jutranjih urah odpravili na enodnevno ekskurzijo v Prekmurje. Naš današnji cilj je bil Goričko, razgibani severni del Prekmurja. Naš prvi postanek smo naredili na prijetni turistični kmetiji Ferencovi ob umetnem Ledavskem jezeru, ki leži blizu avstrijsko - madžarsko - slovenske tromeje in je razdelilo vas Krašči na dva dela. Ker se bliža Velikonočni čas so nam tu pripravili okusen Velikonočni zajtrk z značilnimi remenkami (prekmurskimi pirhi). Ob prihodu nas je prisrčno sprejel župan Občine Cankova Drago Vogrinčič, ki se je brez pomislekov takoj odzval našemu povabilu in nam priskočil na pomoč, saj nam je osebno doniral Velikonočne zajtrke in nas popeljal po prelepih krajih Prekmurja. Potem smo si ogledali kmečki muzej na prostem s starimi stroji in orodji, ki je delno prekrit s slamnato streho. Videli smo, da so v objektu vgrajeni elementi nekdanje tradicionalne prekmurske gradnje oziroma arhitekture. Naslednji postanek smo naredili v vasi Pertoči, kjer smo obiskali župnijsko cerkev sv. Helene. Izvedeli smo, da Župnija združuje pet vasi. Cerkev stoji na temeljih okoli 400 let stare majhne cerkvice. Posebnost cerkve iz leta 1963 je unikatni (žgana glina) križev pot avstrijskega mojstra p. Wolfganga Koglerja, zdaj že pokojnega kartuzijana iz samostana Pleterje. Od leta 2009 se cerkev ponaša z drugim največjim mozaikom (92 m2) v Sloveniji, ki ga je izdelal pater Marko Rupnik, znani umetnik številnih mozaikov z bibličnimi prizori in Prešernov nagrajenec za mozaično poslikavo zasebne kapele papeža Janeza Pavla II. v Vatikanu. Njegova dela krasijo cerkve: Fatima na Portugalskem, Lurd v Franciji, Rim in seveda doma: Koper, Pertoča ... Del povzetka farnega župnika g. Jožeta Vinkoviča o pertoškem mozaiku: Cerkve so že od nekdaj bile zgradbe, kjer si začutil nekaj nebeškega in zato te cerkev ne sme pustiti hladnega. S to in še veliko drugimi mislimi so se leta 2003 obrnili na patra Marka Rupnika, ki je najprej vprašal: " Kje pa sploh je ta Pertoča, češ, da nima pojma, kje leži ta kraj? " Sam je obiskal Pertočo na binkošti leta 2004 in po ogledu cerkve dejal: " Tukajšnji verniki si zaslužijo lepšo cerkev, kot je ta dvorana! Potrudili se bomo in jo spremenili v cerkev! " Vsa naročena dela so opravili do prihoda mozaičarjev 25. novembra 2009. Bilo jih je štirinajst: 4 Slovenci, 4 Italijani, Srbkinja, Črnogorec, 2 Romuna in 2 Ukrajinca. Mozaik je bil končan v štirih dneh. Veliko je bilo radovednežev od blizu in daleč, ki so opazovali, kako nastaja iz malih kamenčkov veličastna mojstrovina. To je doslej edina cerkev v Sloveniji, kjer je po Rupnikovi zamisli tudi preurejen celoten prezbiterij: oltar, ambon, krstilnik, tabernakelj in stopnišče, ki skupaj z mozaikom tvorijo celoto z globokim verskim sporočilom. Pozorno oko in razmišljajoče srce obiskovalca Rupnikove umetnine in naše cerkve bo našlo duhovno in versko zadovoljstvo. V pisnem viru, ki ga je našel kanonik Franc Ivanoci, piše, da je bila za časa vladanja kralja Ludvika I. leta 1364 s pomočjo bogatejše gospode zgrajena cerkev v Pertoči. Leta 1968 pa vizitacijski zapisnik navaja, da je na hribčku postavljena cerkev v čast sveti Heleni. Zgrajena je iz dveh delov. Na vzhodni strani je prednji - starejši, drugi, ki je na zahodni strani pa je dodan pozneje. Vizitacijski zapisnik iz leta 1756 pa opisuje opremo tedanje cerkve. Imela je tri oltarje. Sveta Helena s križem je bila naslikana na glavnem. Na desni strani je bil oltar Svete Trojice, na levi pa blažene Device Marije. V letih 1600 - 1680 so pertoško cerkev upravljali evangeličani. Pred sedanjo je bila cerkev iz leta 1963. Zakristijo je imela na severni evangelijski strani. Vhod v njo je bil od zunaj, iz nje pa v cerkev in na prižnico. Imela je glavni oltar s kipom svete Helene, lesen gotski oltarni nastavek, svetišče pa je ločila od ladje lesena obhajilna miza. V svetišču so bila tri gotska okna. Na koru so bile orgle, bolj igralnik, ker so bile piščali na obeh straneh kora na traverzah obešene na steno. V zvoniku so bili trije bronasti zvonovi in tudi stolpna ura, ki jo je 1948 naredil Anton Marič iz Ropoče. 18. maja 1959, ko je na Pertoči zasvetila električna luč, je bila le - ta speljana tudi v cerkev in v župnišče. Leta 1947 je bila poslikana notranjost cerkve, naslednje leto pa je bil ometan zvonik in prenovljena notranjščina cerkve. Za zidavo nove cerkve so bili narejeni trije načrti. Tretjega je naredil višji gradbeni tehnik Jože Požauko iz Maribora. Od prejšnje cerkve sta ostala zvonik in prezbiterij kot tudi stranska kapela. Verniki pertoške župnije so cerkev začeli graditi 6. avgusta 1963 leta. Že 1. decembra istega leta je bila v novi cerkvi Božja služba. Z deli so nadaljevali v naslednjem letu in toliko uredili notranjščino, da je mariborski škof 30. julija 1964 cerkev blagoslovil. Pred blagoslovitvijo je bila cerkev znotraj ometana s poljčanskim peskom, pozneje tudi znotraj z ravno takim belim ometom. Ta dan je bila tudi sveta birma. Cerkev svete Helene so gradili Pertočani, Večeslavčani, Ropočani, Kraščani, Gerlinčani in drugi. V sedanji cerkvi ni množice

kipov, klasičen oltar je le v prezbiteriju prejšnje cerkvice, zdaj kapele. Daritveni oltar, ki je v prezbiterju, je obrnjen proti ljudstvu. V ospredju je hrastov križ, ob križu je kip svete Helene, farne zaščitnice. Ta kaže z eno roko na križ, z drugo pa na tabernakelj. Na pertoškem cerkvenem križu ni Križanega. Pojasnilo je: Kadar je navzoč Kristus, živi Kristus, ni nujen njegov kip. In v tabernaklju na desni strani križa je Jezus živ. Nove so tudi orgle. Izdelal jih je mojster Franc Jenko iz Šentvida pri Ljubljani. Imajo dva manuala in 15 pojočih registrov. V cerkvi pa so tudi čudoviti vitraži. V 1992 letu so uredili nagrobnik v obliki marmornate mašne knjige, vanjo pa so vklesana imena umrli župnikov: Štefana Verena, Janoša Bagarija, Štefana Varge, Štefana Tratnjeka. Prav tako so 1992 leta izolirali temelje starega zvonika, potem pa temeljito popravili ostrešje in na njem zamenjali dotrajano pločevino z bakreno. Obnovili so kapele v Večeslavcih, Gerlincih, Ropoči, Kraščih in druga verska znamenja. Župljani so poskrbeli še za župnišče. Uredili so ga v nekdanji osnovni šoli, sedanji župnik pa ga je lepo opremil. V župnišču je urejena tudi veroučna učilnica. Originalni gotski cerkvi iz 16. stoletja so v šestdesetih letih 20. stoletja podrli ladjo in zgradili novo v stilu stanovanjske arhitekture. V gotski arhitekturi sta ohranjena le prezbiterij in zvonik. Ob vstopu v cerkev nas je prevzel pogled na velikanski križ, narejen iz najbolj črnega kamna (marmor), ki ga je moč najti v naravi. Govori nam o našem trpljenju. Črna barva pomeni tudi grešnost (umazana duša). Jezus ga pogumno nosi po » kalvariji našega življenja ». Njegov obraz je nenavadno lep, čeprav je malo prej bil bičan in s trnjem kronan. Zakaj nima na sebi nobenih ran? To je poveličani Jezus, ki danes nosi naše križe. Oblečen je v škrlatni plašč (norčevanje vojakov in Heroda). Nosi tudi naše sramotitve in norčevanja, ki jih doživljamo … Mi smo zajeti v modri krogli za Jezusovim hrbtom. Modra barva predstavlja človeka. Ljudje smo edina bitja, ki se oziramo na modrino neba, smo presežna bitja. Senca križa pada na Marijo, ki obstane pred njim in skrije svoje ostarele roke, češ: » Ne računaj na moje roke, računaj pa na moje srce! Sem s teboj in z vsemi, ki trpijo »! Kristus je premagal smrt, vstal od mrtvih in sedi na božjem tronu (barve mavrice). Na križu, ki ga je premagal ni napisa INRI, ampak zmagoslavje (Jaz sem vstajenje). Velika zlata krogla ob Kristusu predstavlja Boga Očeta (Stvarnika), ki je duh, zato ga ni mogoče upodobiti. Krogla, ki je brez začetka in konca je simbol popolnosti » podoba » Boga. V veroizpovedi molimo: » Sedi (Jezus na desnici Boga Očeta … ». Podobe zavetnice cesarice Helene p. Rupnik ni postavil v sredino mozaika, ampak je ob strani. Njene roke so v vlogi molivke (od rok se dviga njena molitev kot srebrn plamen do nebes, od srca pa zlat). Z levico kaže na križ, z desnico pa na križanega. Kakšnih tristo let po Jezusovi smrti je na Kalvariji vodila in financirala delo arheologov, ki so našli tri križe. Po legendi je neka bolna ženska ozdravela, ko se je dotaknila pravega, Kristusovega križa. Na skrajni desni strani mozaika je opodobljen Janez Krstnik. Z en roko kaže na Kristusa (» Glejte, Božje Jagnje! »), v drugi roki pa ima školjko, s kater je krščeval (enako tudi prvi kristjani). Kot vsi drugi svetniki je tudi on v gibanju. Hodi po reki Jordan, ki je narejena iz » domačega » kamna Kamnolom Sotina). Živel je v puščavi, oblečen pa je bil v kameljo kožo. Pred njim je osmerokotni krstilnik. Tri enako velike krogle (rdeča, modra in bela predstavljajo Sv. Trojico: rdeča (kri je življenje; Bog Oče je stvarnik življenja); modra (tudi Jezus je bil človek) predstavlja Božjega Sina; bela (bel golob nad Jezusom ob krstu) simbolizira sv. Duha. Po ogledu smo pot nadaljevali do slatinskega vrelca v Nuskovi, kjer po mnenju strokovnjakov izvira najboljša mineralna voda pri nas. Pred približno 30 leti je takratna oblast naročila vrtanje večih vrtin na področju vasi Nuskova v rogašovski občini, v upanju, da bodo odkrili geotermalno vodo. Vendar geotermalne vode niso našli. Našli pa so nahajališče mineralne vode, katera je po podatkih fakultete za kemijo v Ljubljani najboljša mineralna voda na slovenskem. V preteklosti se je pojavilo kar nekaj investitorjev, kateri so bili pripravljeni investirati v izkoriščanje mineralne vode, med njimi znani Feldbach - ški podjetnik Trummer pa tudi Schwepps. Pogovori s Schweppsom so bili zelo plodni dokler se ni vmešalo takrat državno podjetje Radenska, katera je še dandanes lastnik zemljišča na katerem vrtina stoji. Lokalne oblasti so lepo uredile okolico vrtine. Sprehodili smo se okoli vrtine in poizkusili to prečudovito vodo ter se odpočili v prelepi leseni hiški kriti slamo. Opazovali smo bruhanje vode iz globine, izločanje železovega oksida iz vode in odlaganja mineralnih snovi iz vode. Prav prijetno smo se počutili, saj nam je nadvse prijazni župan Občine Cankova Drago Vogrinčič pozitivno polepšal dan. Ura teče nič ne reče in že smo pot nadaljevali do Sotinskega brega oziroma Kugle, ki je s svojimi 418 m najvišji vrh Prekmurja -

za domačine je to kar " Prekmurski Triglav ". Povzpeli smo se na 14 m visok razgledni stolp, kjer smo imeli prečudovit razgled na Slovenske Gorice, Mursko polje, Avstrijo … Rahlo utrujeni smo pot nadaljevali do Dajčeve Oljarne v Sotini, ki leži tik ob meji z Avstrijo, sredi neokrnjene narave. Ob prihodu nas je prijazno sprejela lastnica in nam razložila, da je Dajč produkt družinsko podjetje s tradicijo, ki se ukvarja z žagarstvom, oljarstvom in pridelavo biomase - lesnih sekancev. Začetki pridelave bučnega olja segajo že nekaj desetletij nazaj in sicer v čase, ko se je bučno olje pridelovalo še v stari oljarni, v tako imenovanem Dajčevem mlinu. Od leta 2011 pa se lahko pohvalimo z novo sodobno opremljeno oljarno, kjer vam danes lahko ponudimo najbolj čisto in naravno olje iz bučnih semen, ki so dozorela na poljih še neokrnjene narave. Prednosti, ki si jih podjetje pripisuje, so predvsem prijazen pristop kupcu, strokovnost, predvsem pa dolgoletne izkušnje. Začetek pridobivanja izkušenj in znanj sega daleč nazaj in sicer v leto 1924, ko so z dejavnostjo pričeli njihovi predniki. Le te so se prenašale iz roda v rod, vsaka generacija pa je dodajala nekaj novega. Znanje, izkušnje in zahteve trga so vzrok, da nam danes lahko ponudijo najkvalitetnejše storitve in izdelke, kar je glavni slogan našega podjetja. Začetki pridelave bučnega olja segajo v leto 1853. Tega leta je podjetnik Deutsch iz bučnega semena skozi laneno krpo iztisnil prve kaplje pravega domačega bučnega olja. Kmalu za tem se je bučno olje pridelovalo v stari oljarni v Dajčevem mlinu. Od leta 2011 se podjetje lahko pohvali z novo sodobno opremljeno oljarno, v kateri nam danes lahko ponudijo najbolj čisto in naravno olje iz bučnih semen, ki so dozorela na poljih še neokrnjene narave. Storitve, ki jih nudijo so: predelava bučnega semena v bučno olje, brezplačno mletje bučne prge v bučno moko za vse stranke, predstavitev podjetja in ogled oljarne ter degustacija izdelkov iz bučnih semen za skupine ter ogled poteka pridelave bučnega olja za skupine po predhodnem dogovoru. Ob zaključku je sledila degustacija njihovih izdelkov. Poizkusili smo bučno olje, bučna semena: naravno, praženo, z okusom japonskega hrena - wasabi - ja, oblito z mlečno, belo, grenko čokolado, belo čokolado z okusom pomaranče in karamelizirano s cimetom. Na poti proti Doživljajskemu parku Vulkanija smo naredili krajši postanek v Evangeličanski cerkvi v vasi Gornji Slaveči v občini Kuzma. Kot organizirana in samostojna verska občina se evangeličanska cerkvena občina Gornji Slaveči pojavi šele leta 1918, čeprav začetki segajo že v leto 1874, ko je bila zgrajena verska šola, v kateri je kot prvi evangeličanski učitelj poučeval Leopold Hari. Do 1918 je bila del bodonske in križevske cerkvene občine. Verniki so bili od cerkve oddaljeni tudi do 18 kilometrov, duhovnik pa je prihajal v Gornje Slaveče samo ob večjih praznikih. V vaseh med Cankovo in Sotino, vse do Matjaševec in državne meje je bilo veliko evangeličanov, ki so izražali željo po ustanovitvi lastne gmajne in cerkve. Leta 1903 so poleg šolskega poslopja postavili še lesen zvonik in s prostovoljnimi prispevki vernikov kupili dva zvonova, ki pa so ju v prvi svetovni vojni odvzeli za izdelavo vojaške opreme in streliva. Po dolgih pripravah je bila na cerkvenem občnem zboru 29. junija 1918 ustanovljena samostojna evangeličanska cerkvena občina Gornji Slaveči, ki se je tako ločila od matičnih gmajn Bodonci in Križevci. Začeli so nabiralno akcijo v Prekmurju, ter med izseljenci v Ameriki. Ob pomoči Gustav Adolf društva (GAW) iz Nemčije in mnogih drugih dobrotnikov, tudi rimokatoliške vere, so 29. junija 1927 položili temeljni kamen cerkve. Cerkev je bila zgrajena do 28. oktobra 1928, ko je bila tudi posvečena, ter predana svojemu namenu. Šele leta 1947 so k duhovnikovemu stanovanju prizidali še en prostor, pozneje pa so s pomočjo Svetovne Lutheranske zveze in vernikov poslopje leta 1957 temeljito preuredili, pozneje elektrificirali in napeljali vodovod. Leta 1961 so tudi v cerkev speljali električno napeljavo. Streho, stolp in križ na cerkvi so verniki obnovili leta 1968. 29. junija 1968 je cerkvena občina praznovala svoj 50 - letni jubilej. V začetku leta 1980 je gmajna začela s pomočjo Svetovne Luteranske zveze, domačih vernikov, ki so razen dela prispevali tudi les za ostrešje in finančna sredstva, graditi novo župnišče z dvorano. Novo župnišče je bilo blagoslovljeno in predano namenu 6. septembra 1981. Leta 1984 so začeli zbirati sredstva za lepe, dvomanualne orgle z dvanajstimi registri in pedalom, ki jih je izdelal mojster Anton Jenko iz Ljubljane. Svojemu namenu so jih predali prvo nedeljo meseca septembra 1987. Danes ima evangeličanska cerkvena občina Gornji Slaveči približno 1.000 članov, ki živijo razkropljeni v 15 vaseh. Neogotska oziroma neoromanska arhitektura iz leta 1928 je bila sezidana po načrtih zidarskega mojstra Juda iz Kuzme. Sestavljajo jo enoladijska cerkev, poligonalni (mnogokoten) prezbiterij ter zahodni zvonik. Pot smo nadaljevali do

Doživljajskega parka Vulkanija, kjer je pred 3 milijoni let bruhal zadnji vulkan na območju današnje Slovenije. Ponovno so ga prebudili in dobesedno smo lahko doživeli njegov izbruh. Ob tem smo spoznali še veliko zanimivosti o vulkanih in geoloških značilnostih našega planeta in še posebej Goričkega. Na začetku smo spoznali našega krtka Olija, ki nas je vodil skozi večji del parka in čarovnico Ezo, ki mu je stalno za petami, saj si želi priti do dragocenih kristalov olivina, ki so z izbruhom vulkana pri Gradu na Goričkem, prišli na površje. Na sodobni interaktivni mizi smo spoznali glavne geološke značilnosti Zemlje, predvsem iz sveta vulkanov in kaj nam življenje z vulkani prinaša - tako v dobrem kot v slabem. Sprehodili smo se skozi lavino cev, v kateri se je dogajalo marsikaj vznemirljivega in predstavlja korenine vulkana do interaktivne sobe, kjer nas je časovni stroj preko 3D projekcije popeljal skozi zgodovino vesolja, vse od Velikega poka, do izoblikovanja Osončja in Zemlje. Spoznali smo, kaj se je v bližnji in daljni preteklosti dogajalo na ozemlju Goričkega, kako je bruhal vulkan v okolici Gradu, kakšni trobčarji so lomastili tam naokoli, kaj je prinesla ledena doba in kakšna je raznovrstnost Goričkega danes. Mimo nas so leteli meteoriti, ob topotanju dinozavrov so se tresli stolčki, padal je sneg, … Pot smo nadaljevali v naslednjo lavino cev, kjer so številni minerali. Po skorajšnjem izbruhu vulkana, ki trese tla ter preizkusu znanja smo se z dvigalom odpeljali v globino Zemlje. S posebnim vlakcem nas je nato krtek Oli s skoki, vrtanjem, vrtenjem, umikanjem, skrivanjem varno pripeljal nazaj na površino. Uf, za las smo ušli čarovnici Ezi, ki želi krtku izmakniti kristale Olivina. Za konec smo si ogledali še muzej - posebno razstavo o geoloških značilnostih Goričkega, kjer predstavljajo mineral Olivin ter nekatere druge minerale in fosile Goričkega, značilne kamnine, mineralno vodo in za kaj vse so naravni materiali z Goričkega uporabni, kot na primer kremenovi peski ali pa glina, iz katere izdelujejo posebne črne izdelke. Oli nam je v svoji kuhinji, ob pomoči znanega kuharja predstavil, kako se na Zemlji » kuhajo « različne vrste kamnin. Za ljubitelje narave pa je bil posebno zanimiv filmček o naravi Goričkega. Obisk Doživljajskega parka Vulkanija, ki je izdatno podprt z interaktivnimi in izobraževalnimi vsebinami, ponuja obilico presežkov v slovenskem prostoru s stališča interpretacije in uporabe sodobnih tehnologij. Vulkanija predstavlja sile iz Zemljinih globin in geološke procese na površju ali blizu njega, ki spreminjajo podobo kopna in morja skozi geološko zgodovino Zemlje in še posebno skozi geološko zgodovino ozemlja današnjega Goričkega. Za marsikaterega izmed nas je bilo enkratno doživetje. V nadaljevanju smo si ogledali Grad Grad (nekoč Gornjelendavski grad, madžarsko Felsőlendvai vár), ki stoji v istoimenskem naselju Grad na Goričkem. Je najobsežnejši grajski kompleks na Slovenskem in bi naj imel 365 sob. V gradu so ogromne kleti in ječe. V okolici naselja se pojavlja na več mestih bazaltni tuf, ki je bil gradivo za postavitev enega največjih gradov na Slovenskem. Znotraj poslopja je globok vodnjak, vklesan v živo skalo in zavarovan s ploščo, ki je odigral pomembno vlogo v času obleganj in napadov. Grad se omenja že leta 1208, ko je tu stoloval grof Nikolaj Amadejec iz Železnega (1208 - 1269). Po izročilu bi naj za grad v nekem trenutku skrbel neki viteški red, najbrž templarji ali ivanovci. Ustno izročilo namreč trdi, da so grad sezidali vitezi templarji ampak listine, ki bi to potrdile se niso ohranile. Nato so bili lastniki še Omode in od 1365 Szechyi, ki so v 16. stoletju razširjali protestantizem, za njim Batthyanyi in Szechenyi, med obema svetovnima vojnama pa je bil lastnik ohranjenega in z umetninami opremljenega gradu industrijalec Geza Hartner iz Murske Sobote. Med 2. svetovno vojno so bili v gradu nastanjeni sovjetski vojaki. Potem je bil dolgo opuščen in je propadal, sedaj pa ga temeljito obnavljajo. Končna oblika gradu je nastajala v več fazah. Dele, ki so nastali v srednjem veku najdemo v severozahodnem delu notranjega dvorišča, ki pa je zasuto z zemljo. V času gotike je nastal stanovanjski del. V srednjem veku bi naj nastali tudi kletni prostori in grajske ječe. V renesansi so sezidali dve stelski lini in visok obrambni stolp, ki ima 4 metre debele stene. Končno podobo je grad dobil v 16. - 18. stoletju. Tako je nastal sklenjen obod poligonalnega tlorisa, ki ima nekje tri nadstropja ponekod pa dve. Notranja stran gradu je obdana z arkadnimi hodniki. Ob vznožju stopnišča na južni strani stoji poškodovan kamniti kip z napisom Valentinus. Posebnost notranjega dvorišča je dvignjen zahodni del. V gradu so dali zgraditi tudi polkrožno kapelo, v kateri je deloval Mikloš Küzmič, prvi prekmurski protestantski duhovnik. Okoli gradu se razteza grajski park, zgrajen v angleškem stilu. Oblikovan je v svobodnem krajinskem slogu z značilnim sortami starih dreves, kot so tulipanovci, platane, rdeče bukvi, rdeči hrasti itn. V preteklih letih je prav v tem parku

potekala tudi že tradicionalna in ena izmed najbolj obiskanih prireditev v Pomurju iz cele Slovenije, Noč čarovnic, katere se je vsako leto udeležilo več tisoč obiskovalcev od vsepovsod. Od leta 2003 sta v obnovljenih prostorih dobila svoj sedež Javni zavod Krajinski park Goričko in informacijsko Središče za obiskovalce gradu ter parka Goričko - Raab - Őrség. V pritličju so urejeni prostori z delavnicami rokodelskih obrti in dejavnosti. Okoli gradu se spleta več legend. Ena izmed njih je legenda o graščaku, ki je želel krono letečega zmaja. Znana pa je tudi legenda o graščakovem sinu in vrtnarjevi hčeri, ki pa se ni končala srečno. Kot pravi ustno izročilo, naj bi grad postavili templjarji. Sprehodili smo se skozi poročno dvorano, lončarsko, kovaško in kolarsko delavnico in videli nekaj etnoloških zbirk. Vsekakor je omembe vredno tudi grajsko dvorišče, kjer so radiestezisti ugotovili energetsko sevanje in grajsko kapelo, v kateri so bile zastopane sakralne umetnine, občasno pa so se opravljali tudi verski obredi. Svoje prvo duhovniško poslanstvo je tam opravljal celo katoliški pisec nabožnih knjig Mikloš Küzmič. Po ogledu smo se odpravili do Okrepčevalnice pri veselem Goričancu - Milan Zadravec s.p. Radovci, kjer so nam pripravili okusno pozno kosilo. Prijetna družba in razpoloženje članov v družbi župana Draga Vogrinčiča sta pripomogla, da se nismo mogli posloviti, zato smo si ogledali še podjetje Niros Kovinarstvo - Janez Tišler s.p. Cankova, ki nadaljuje tradicijo podjetja Tiping, ki je bilo vrsto let znano predvsem po kvalitetnih stopniščnih ograjah v vsej Sloveniji, Hrvaški in Avstriji. Z zadovoljstvom strank si pridobiva obsežna priporočila na domačem in tujem evropskem trgu. Podjetje Niros - Kovinarstvo - Janez Tišler s.p. Cankova v prvi vrsti ostaja pri izdelavi stopniščnih ograj in samih stopnišč. Ta prinašajo v našo hišo kvalitetno varnost, domač ambient in odlično počutje v lastnem domu. Poleg funkcionalne naloge so naši izdelki prvovrsten estetski okras vašega bivalnega ali poslovnega prostora. S svojim razvojem program nenehno razširja in dopolnjuje. Ob stopniščnih ograjah izdelujejo razne nerjaveče konstrukcije in naprave iz jekla ali medenine (zimski vrtovi, nadstrešnice, stopnišča in drugo) ter kvalitetno in nadstandardno notranjo opremo (stole, karnise, stojala, stoječe obešalnike in mize) poslovnih gostinskih objektov ter druga dela po naročilu. Vsaka gradnja je v skladu z zahtevami stranke eksaktno in točno izdelan element z brezkompromisno kvaliteto. Sprehodili smo se skozi proizvodnjo, kjer smo videli kako nastajajo prečudoviti izdelki. Zadnja postaja današnje ekskurzije je bil obmejni most čez Kučnico v Gerlincih, ki so ga poimenovali tudi Most harmonije. Letos mineva enajst let, odkar so tekači Teka svetovne harmonije prvič pritekli skozi Cankovo in na obmejnem mostu čez Kučnico v Gerlincih predali plamenico miru sosedom iz Avstrije. Takrat so most tudi poimenovali Most harmonije in takrat je tek postal stalnica v cankovski občini. Priredijo ga vsako leto v oktobru. Tek svetovne harmonije je globalni štafetni tek s plamenico, ki simbolizira univerzalno stremljenje k bolj harmoničnem svetu ter miru. Idejo je leta 1987 dal bangladeški vizionar, atlet, filozof in umetnik Šri Činmoj. Plamenica je obiskala že več kot 140 držav sveta, nosilo pa jo je že več milijonov ljudi, tudi državnik Nelson Mandela, mati Tereza, tekač Carl Lewisin boksar Muhammad Ali. Tudi na mostu v Gerlincih se je v destih letih zbralo več znanih slovenskih imen, med drugimi slovenska varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer in glasbenik Gianni Rijavec, ustanovitelj fundacije Beli golob. Kot vedno je šlo za družabno srečanje prijateljev z obeh strani meje ter predstavnikov Teka svetovne harmonije. Plamenico miru sta na most skupaj s tekači prinesla župana Cankove in Kleka (Klöch) Drago Vogrinčič in Josef Doupona. Oba sta zaželela mir ljudem po vsem svetu, Vogrinčič pa je izrazil željo, da bi z evropskimi sredstvi začeli turistične projekte ob Kučnici, ki bodo dodatno prispevali k prijateljstvu in miru. Pri zavzemanju za mir šteje vsak korak, tudi takšno srečanje v malem kraju na severovzhodu Slovenije. V Gerlincih ob tej priložnosti pripravijo tudi pester kulturni program. Na mostu smo se poslovili od nadvse prijaznega Draga Vogrinčiča in pot nadaljevali proti domu, kamor smo prispeli v večernih urah.

Pripravila:
Vanda Hrovatin

predsednik
Jernej Kocjančič

Društvo SONČEK ZGORNJE GORENJSKE *je vpisan v register društev, ki ga vodi Upravna enota Jesenice / zaporedna številka : 168 / matična številka : 1173162 / šifra dejavnosti : 94.991 / davčna številka : 52760545 /*
E - pošta: soncek@telesat.si naslov: Cesta maršala Tita 65 ***Jesenice 4270*** */ telefon* ***: 051 604 - 789 /***
TRR: ***03186 - 1000368041 / Odločba MDDSZ o vpisu v register invalidskih organizacij številka : IO - 017/01***